

SPIS TREŚCI

Druga konspiracja

Adam Hlebowicz – Kto Wyklęty, kto Niezłomny? 5–10

Obie nazwy – Żołnierze Wyklęci, Żołnierze Niezłomni – stosuje się zazwyczaj zamiennie. Są jednak zwolennicy używania tylko jednej z nich. „Wyklęci” odnosi się bardziej do komunistycznych represji, do anatemy, wykluczenia ze zbiorowej pamięci tych, którzy stawili zbrojny opór instalującej się po wojnie władzy ludowej. „Niezłomni” – wskazuje na postawę samych żołnierzy, ich nieprzejednany stosunek do reżimu komunistycznego, bez względu na to, czy żyli w kraju, czy na emigracji.

Filip Musiał – Dlaczego powstał WiN? 11–18

Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” powołano we wrześniu 1945 r. jako odpowiedź na pogarszającą się sytuację geopolityczną w Europie oraz dramatyczne wydarzenia w Polsce pojałtańskiej. Zamiast walki zbrojnej proponowano żołnierzom podziemia niepodległościowego nową formułę działania, ukierunkowaną głównie na zapewnienie uczciwych wyborów parlamentarnych.

Dawid Golik – W akcie samoobrony. Aktywizacja podziemia niepodległościowego w Małopolsce wiosną 1945 r. 19–29

Komendant Okręgu AK Kraków wiosną 1945 r. nie namawiał swoich podkomendnych do otwartej walki z Sowietami, zdając sobie sprawę z dysproporcji sił. Jednak represję komunistyczne szybko skłoniły wielu żołnierzy podziemia do ponownego chwycenia za broń i odtworzenia struktur konspiracyjnych.

Wśród licznych organizacji antykomunistycznych, które powstały po rozwiązaniu Armii Krajowej, z pewnością wyróżniało się Konspiracyjne Wojsko Polskie (KWP). Silne struktury tej organizacji udało się zbudować w Sieradzu.

Wstępując w szeregi służby wewnętrznej Ruchu Oporu Armii Krajowej, przysięgam Bogu i Ojczyźnie tajemnic organizacyjnych strzec, a za zdradę ponieść śmierć. Wszelkie rozkazy władz organizacyjnych i przełożonych wypełniać ohotnie, o wyzwolenie Ojczyzny walczyć do ostatniej kropli krwi. Tak mi dopomóż Bóg.
rota przysięgi ROAK

Komuniści, fałszując referendum w 1946 r., a pół roku później wybory do Sejmu Ustawodawczego, pokazali, że w walce o władzę nie liczą się z nikim i niczym. „Wszystkim dobrze są znane fakty stosowania terroru wyborczego, pozbawiania obywateli prawa głosu, krępowania woli wyborców, usuwania numerów opozycyjnych i inne stosowane 19 stycznia kanty wyborcze” – napisano w ulotce Zbrojnego Ruchu Oporu AK.

Kajetan Rajski

– Pokolenie odzyskane? 62–67

Żołnierze Wyklęci stali się dla wielu osób synonimem oddania Ojczyźnie, przeniknęli skutecznie do popkultury, dzięki czemu na naszych ulicach zdecydowanie częściej zobaczymy kogoś w koszulce z rotmistrzem Witoldem Pileckim aniżeli z Che Guevarą. Nie popadamy jednak w hurraoptymizm. Wyklęci są modą, która w końcu przeminie. Pytanie, co po niej zostanie.

Polskie rodziny

Agnieszka Łuczak – Talent dla Polski.

Rodzina Lutosałwskich 68–77

Sylwetki

Grzegorz Ostasz

– „Orlik”, który uniknął sidła.

Kazimierz Dziekoński 78–86

Bohater ...i zdrajca

Jakub Gołębiewski – Jerzy Zakulski

i Roman Burczak-Abramowicz 87–89

Komentarze historyczne

Ewa Żaboklicka – Grabież

w świetle prawa. „Warszawski”

dekret Bieruta z 1945 r. 90–101

Cecylia Kuta – W obronie
praw człowieka 102–111

Marcin Majewski – Polscy uchodźcy
w Câmpulung-Mușcel w Rumunii. 112–120

Magdalena Łysiak – Festiwal Filmowy NNW.
Jedyne takie miejsce 121–129

Ludzie wolności

Andrzej Grajewski – Kardynał z katakumb.
Ján Chryzostom Korec (1924–2015) 130–134

Tu byłem

Kinga Hałacińska – Kazali się szybko pakować.
Wojenne losy
Bogumiła Hałacińskiego 135–144

Czego nauczył mnie Rotmistrz?
Z Andrzejem Markiem Ostrowskim rozmawia
Jarosław Wróblewski 145–149

Miejsce na mapie

Leszek Rysak – Huta Pieniacka istnieje nie tylko
w sercach. 150–157

Książki

Krzysztof Tarka – Portret emigranta 158–160

Kolegium:

dr Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
dr hab. Waldemar Grabowski,
dr Kazimierz Krajewski,
dr Mariusz Krzysztofiński,
dr Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz,
Anna Zechenter

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski
(jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko –
zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelnny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat: Maria Wiśniewska
(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny i okładka: Sylwia Szafrąńska
Łamanie: Wojciech Czaplicki

Adres redakcji:
ul. Wołoska 5, 02-675 Warszawa

Adres do korespondencji:
ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

Druk:
LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

W winiecie: oryginalny orzełek
z czapki powstańczej, fot. Jarosław Wróblewski